

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

เบียร์เป็นสินค้าที่นับได้ว่าเป็นสิ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงานในภาคการอุตสาหกรรมเบียร์ ซึ่งอุตสาหกรรมเบียร์เป็นแหล่งที่มารายได้ของรัฐบาล โดยรัฐบาลจะได้รับรายได้ในรูปของภาษีสรรพสามิตเบียร์ จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ในช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึงปี พ.ศ. 2553 นั้น จะเห็นได้ว่าแนวโน้มของการบริโภคเบียร์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พบว่า ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่บริโภคเบียร์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยประชากรที่บริโภคเบียร์มีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าสองล้านคน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าประชากรเพศหญิงบริโภคเบียร์มากกว่าเพศชายและจะบริโภคเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่เพศชายมีแนวโน้มบริโภคที่ลดลง และเมื่อจำแนกประชากรตามกลุ่มอายุปรากฏว่ากลุ่มอายุ 15-19 ปี และกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีการบริโภคเบียร์สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยเพิ่มขึ้นกว่าสองล้านคนทั้ง 2 กลุ่มอายุ เมื่อพิจารณาการบริโภคเบียร์ตามระดับการศึกษา พบว่า ประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษามีอัตราการบริโภคเบียร์สูงที่สุด แต่ความถี่ของการดื่มเบียร์ปรากฏว่าการดื่มนาน ๆ ครั้งจะมียอดรวมที่สูงสุด แต่อย่างไรก็ตาม เบียร์ก็ยังเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในบรรดาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทอื่น ๆ

จากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มีผลทำให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมเบียร์ และยังรวมถึงรายได้ภาษีเบียร์จากการส่งออกแต่ละปี ประมาณสามพันล้านบาท นอกจากนี้รัฐบาลยังได้รับรายได้จากภาษีเบียร์ในแต่ละปีไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของรายได้จากภาษีทั้งหมดที่รัฐบาลจัดเก็บได้ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา รัฐบาลมีรายได้จากภาษีที่จัดเก็บจากเบียร์กว่าห้าหมื่นล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.37 ของรายได้จากภาษีทั้งหมดที่จัดเก็บได้ นับว่าได้ว่าเบียร์เป็นสินค้าที่เป็นแหล่งรายได้

ที่สำคัญแหล่งหนึ่งของรัฐบาลไทย แต่ในทางตรงกันข้าม เบียร์เป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของผู้ที่ดื่มและยังมีผลทางอ้อมที่เกิดจากการดื่ม คือ อุบัติเหตุ ผลทางสุขภาพนำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยความสูญเสียทางตรง ได้แก่ งบประมาณค่าใช้จ่ายของประเทศเพื่อใช้ในการรักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคที่เกิดจากการดื่มเบียร์ และความสูญเสียทางอ้อม ได้แก่ การสูญเสียผลผลิตที่จะได้รับจากแรงงานเนื่องจากประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานที่ลดลงซึ่งเป็นผลจากการมีสุขภาพที่อ่อนแอ และการเสื่อมประสิทธิภาพทางการขับขี่ยานพาหนะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน และรวมถึงการสูญเสียทางด้านชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากเหตุนี้ รัฐบาลตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และได้มีมาตรการในการที่จะลดปริมาณการดื่มเบียร์ของคนในประเทศโดยเข้ามามีบทบาทในการรณรงค์อย่างจริงจัง ในปี พ.ศ. 2544 มีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมีการรณรงค์ทางสื่อต่าง ๆ และต่อมาได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551 เพื่อการควบคุมอย่างจริงจังในด้านการขับขี่ยานพาหนะในขณะที่มึนเมา นอกจากนี้ยังร่วมมือกับภาคเอกชนในการรณรงค์ในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะ โดยการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายเพื่อการดำเนินการรณรงค์ลดอุบัติเหตุบนถนนในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบกับการบริโภคเบียร์ของไทยนั้นเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ผลกระทบการบริโภคเบียร์กับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลในการกำหนดผลกระทบของการบริโภคเบียร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึงปี พ.ศ. 2553 ด้วยวิธี OLS โดยปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสำคัญในการกำหนดการบริโภคเบียร์นั้น ได้แก่ ราคาขายปลีกเบียร์ ราคาขายปลีกสุรา รายได้ต่อหัว การรณรงค์เมาไม่ขับ และการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ในแบบจำลองสมการ พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการกำหนดปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ ได้แก่ รายได้ต่อหัว โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0070 แสดงว่ารายได้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริโภคเบียร์ในทิศทางเดียวกัน คือ เมื่อรายได้สูงขึ้นก็มีแนวโน้มที่จะบริโภคเบียร์เพิ่มขึ้น ส่วนราคาขายปลีกสุราไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการกำหนดปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์

แต่เมื่อพิจารณาเครื่องหมายที่เป็นบวก ซึ่งเป็นไปตามกฎอุปสงค์และสอดคล้องกับสมมติฐาน ในการวิเคราะห์สมการอุปสงค์จึงยังคงตัวแปรราคาขายปลีกสุราไว้ในแบบจำลอง สำหรับการประมาณการค่าแนวโน้มของการบริโภคเบียร์ของคนในประเทศไทยในอีก 5 ปีข้างหน้า คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 ปรากฏปริมาณการบริโภคเบียร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 มีแนวโน้มที่ลดลงเรื่อย ๆ โดยมีอัตราการลดลงประมาณร้อยละ 0.01 ในแต่ละไตรมาส

ข้อเสนอแนะ

ผลกระทบของการบริโภคเบียร์ที่ก่อให้เกิดผลเสียเป็นปัญหาสำคัญทางสังคมอย่างหนึ่งของประเทศไทย การที่จะลดปริมาณการบริโภคเบียร์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือกันทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนในการรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างทัศนคติในการบริโภคเบียร์ของคนในประเทศ เนื่องจากเบียร์เป็นสินค้าที่เสพติดอย่างหนึ่ง และยังเป็นสินค้าที่มีการนิยมใช้ในการเข้าสังคมและการสังสรรค์ต่าง ๆ การที่จะโน้มน้าวจิตใจให้ผู้บริโภคลดปริมาณการบริโภคเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา โดยจะต้องทำให้ผู้บริโภครู้สึกเป็นห่วงและดูแลสุขภาพของตนเองเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของการบริโภคในระยะยาว สำหรับเยาวชนคนรุ่นใหม่การปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติโดยชี้ให้เห็นพิษภัยที่เกิดจากการดื่มเบียร์ และโทษของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์แล้วขับเจียนพาหนะซึ่งส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุสูญเสียอวัยวะรวมถึงเสียชีวิต โดยการปลูกฝังนี้ต้องเริ่มต้นจากผู้ปกครอง ครู และจากสื่อที่รณรงค์ต่าง ๆ ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ ป้ายโฆษณาต่าง ๆ และหนังสือพิมพ์ โดยการสื่อให้เห็นภาพของผลที่เกิดจากการดื่มเบียร์ รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกของของผู้ที่จำหน่ายให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยดำเนินการจับกุมผู้ที่ฝ่าฝืนกฎอย่างจริงจัง พร้อมทั้งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551 ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวด